

Vár Guð, vårt land og fólk!

3. s. e. trettanda.
1. tr.: Matt. 8, 1–13.

Oman av fjallinum. Tað er nakað vit kenna til. Løtur uppi á høgum fjøllum eru mangan so skjótar eftir seg. Oman aftur í dalin til tað kenda og vanliga, tað er lívið eftir løtur millum fjalla.

Satt at siga eru løturnar niðri í dalinum á bygðum óki sjálv tilveran. Tað er gott at vinna niðan í brekkuna og nema høgur hæddir. Men hetta eru bara løtur sammett við dagligdagin í yrki og fríð.

Hugsu vit um Føroya fólk, so er stundin ikki til stór orð og hálfloygda talu. Nú leikar ódn um Føroya land, og lívið í dalinum er rættiliga torført hjá so mongum. Vit eru í dalinum sum land, fólk og tjóð. Tað skýmir um vakrar oyggjar, og farnir dagar vóru unnigari í sínum margleti.

Oman av fjallinum kom Jesus. Í fótsporun hansara má kirkjan og kristnin øll ganga. Tað er her á slættlendi niðri í dalinum lívið verður livað. Ongantið mega vit sum kirkja svika tað fólk, ið stríðist ein harðan dyst til tess at verja givin rættindi og sømilig kor.

Tað er so, at tey minni mentu ikki altíð sjálvi megna at tala sína egnu søk. Tað er ein kendur lutur, at ævin ikki altíð var so mild og blíð. Tað eru menniskju, sum í eygum manna tykjast at vera við skerðan lut. Avskorin frá at liva eitt lív í frælsi. Avskorin í lívins leiki.

Tað er so sjáldan vit mæta hesum menniskjum á hæddum, vit annars meta høgur. Her hugsi eg ikki um hædd í metrum. Her hugsi eg um ta sinnissstöðu og tað botnleysa dýpi, vanlagnan og ógvævan kann færa menniskju út. Tað er eitt dýpi til eins og lívið í eini gjöv, og tað tykist so kámt, ljósið úr erva.

Vit, ið prædika, dvølja so mangan á høgum hæddum. Har er gott og vælsignað at vera. Satt at siga, so eru orð Jesu søgd á fjallinum rík og góð. Tey eru full av ríki-dómi og vón. Tey eru mett- að av lívi og tømast ikki fyri innihald, sjálvt um tey verða borin oman í dalin.

Orðið um Guds góðsku og trúfesti. Orðið um Guds kærleika og frelsu. Orðið um Jesus eigur altíð at ljóða uttan mun til, hvør sinnissstöðan er. Altíð er eitt orð um Jesus hóskandi. Tess vegna prædikan kirkjan, tí orðið er ikki bara eitt orð. Orðið er berari av eini megi, ið megnar at økja um ljósið í einum annars myrkum heimi.

Orð eru mangan góð, og

Guds egna tala er einki minni enn leikidómur fyri sál og sinni. Tað er ein sannroynd, at orðið um Kristus eigur at geva bæði dirvi og lívmót. Og tað ein stóru bæti í dalinum, har orðið um Kristus er megin til vónrika framtíð.

Men Jesus varð ikki bara verandi við orð. Nú hevði hann verið uppi á fjallinum í eina tíð. Hevði talað og lært sínar lærusveinar um Guds veg og ráð. Hevði sæð vakurleikan frá í erva og var nú búgvin til ein gerning millum fólk.

Tað er av størsta týðningi at vera væl kunnaður og kendur við tey kor, fólk ið livir í og undir. At hava dropar av kunneika, ið kunnu renna saman og mynda heildina. Tað er ein fyrimunur at kenna ljósið úr erva, tá ein skal loysa teir trupulleikar, ið annars ikki siggjast fyri berum myrkri.

Tess vegna var lutan á fjallinum góð fyri Jesu lærusveinar. Teir hoyrdu hann tala og læra. Soleiðis fingur teir opinberaðar sannleikar, sum teir sjálvir kundu nýta niðri í dalinum menniskjum til gagns og frama.

Tað er soleiðis við talu Jesu, at hon er bæði hugvekjandi og mennandi. Hugtíkin og hugvakt gerast vit av orðum hansara um skipað lív millum manna í frælsi og kærleika. So ríkt og djúpt er Jesu fjallatala, at hon hevur hugvakt líka til dagin í dag. Í øllum mannsmilum, ið humanismu og yvirlysing Sameindu Tjóða kenna vit aftur tankar frá fjallataluni.

Ivaleyrt er tann Gylta Reglan eina best kend. Hon rúmar ein heilan heim av innihaldi: »Alt tað, sum tit vilja at menn skulu gera móti tykkum, tað skulu tit eisini gera móti teimum; tí at hetta er lógin og profet- amir«. (Matt. 7, 12).

Við hesum orðunum eru vit komin til næsta stigið. Hann varð ikki verandi við orð, Jesus Kristus. Uppi á fjallinum talaði hann bæði væl og leingi. Har gav hann sær stundir til at prædika gleðið og frelsu. Har lærdi hann lærusveinar, at gudsbørn eru kallað til eina tenastu. At frelsan er fríðir við Gud í hjartanum, ið kemur øðrum menniskjum til gagns eins og fruktin av góðum træi.

»Men, tá ið hann gekk oman av fjallinum, fylgdu honum stórar mannamúgvur«. So tsendur skrivað um Jesus. Frelsarin gekk oman av fjallinum og mætti har fólksins neyð. Neyð av so at siga øllum slag, bæði til sálar og líkams. Menniskjað er jú ein eind, og allir trupulleikar virka tess vegna og

hava hjáárin bæði á líkandi og sálina.

Hvar er so kirkjan! – kunnu vit spyrja. Hvar eru vit sum kristin menniskju í okkara boðskapi um frelsaran Jesus? Eru vit altíð stódd á fjallinum í okkara prædikum? Ella koma vit oman aftur í dalin til tey menniskju, ið mest av øllum tørvu eitt gott orð og eina vælmeinandi hjálpanði hond.

Sera umráðandi er, at kirkjan ber ein greiðan boðskap um Guds sáttargæði í Jesu. At synd okkara er sómað einaferð med alla í offurdeyða Jesu á Golgata. At vit nú í trúnni á Kristus eiga ein náðigin Gud, ið veit at geva okkum ævigt lív og bústað í sínum ríki.

Líka so umráðandi er, at kirkjan í sínum boðskapi kemur oman av fjallinum og mætti menniskjum, júst har tey eru stódd. Umráðandi er, at vit tósa eitt mál, ið letur seg skilja. Hava eitt innihald, ið nemur gerandisdagin bæði í gleði og sorg.

Ahugavert er eisini at siggja, at lutan á fjallinum saman við Jesu var ein lutan fyri lærusveinar. Tað tykist sum um summi menniskju fáa eitt serstakt innlit í Guds ríkis loyndardómar. Fyrst tá hann kom oman aftur av fjallinum, mæta honum stórir skarar av fólk.

Ivaleyrt er hetta galdandi til allar tíðir, at dagurin krevur so nógv av okkum til lívins upphald, at fjöldin eins og størsti parturin av ævi hins einstaka aloftast er stódd í ella ávegis oman í dalin.

Nú leikar ódn um Føroya land, og ein rættiliga stóru partur av fólkinum situr í ekkja og ráðaløysi. Ein stóru partur av fólk í góðum árum er uttan arbeiði. Hetta er ein svar og sera trupul stóða. Tíðin fellur long og skapar ónóg. Figgjarliga sær av somu orsök ikki væl út, og trupult er at fáa endarnar at røkka saman.

Jú, fólk okkara er niðri í dalinum. Tey, ið sett hava búg og bygt egin hús! Tey, ið fingur børn sum Guds stóru gávu! Eingin kennir dagin í morgin, men størvegis ljós er ikki fyri framman.

Oman av fjallinum mega vit fara við orðunum um Kristus. Bera eitt vónríkt og kveikjandi orð. Tað munar, tá orðið um Kristus blívur dýrabært og innihaldið í lívinum. Tað ger tað lættari at liva, um enn eitthvørt verður at takast við.

Men eisini mega vit eins og frelsarin fara til verka. Vit mega gerast muður teirra, ið ikki fingur evni at tósa. Vit mega gerast hendur og fótur teirra, ið ikki fingur førleika. Vit megu

hugsu og tala søk teirra, ið ikki eftir manna meting fingur fulla vitsku.

Vit mega fara til verka ein sum øll, og øll sum ein. Boðskapurin um Kristus gevur okkum dirvi til at tala søk teirra veiku og raktu. Inn í fólksins gerandisdag má kirkjan tósa og vera við til at hjálpa fólkinum ávegis til sømilig kor.

Undurgerðir Jesu hava ikki bara eitt andaligt sikt. Sjálvandi eru Jesu undir eisini altíð ein prædika um Guds ríki. Alt Jesus ger í orði og verki er evangelium – góð tíðindi um Guds vilja til fýrgeving syndanna og frelsu.

Men undurgerð Jesu er eisini eitt tekin um, at Gud okkara ikki bara situr uppi á einum høgum fjalli. Tað er hetta, ið kemur til sjóndar í vælgerð Jesu, at hann livir við og er hjá okkum mitt í tí fløkjasligu tilveruni niðri í dalinum. Gud er altíð nær, eisini tá myrkur sigur niður yvir, og ódn leikar um Føroya land.

Tað er tað vælsignaða við Jesu, at hann ongantið undirmetti jørdina og jarðarlívið. Tvørturímóti! Hann tók fólksins neyð í álvara. Onkuntið átaladi hann skeivleikar bæði tímiligar og andaligar. Á hesum sinni hjálptu hann tveimum monnum úr svárrari neyð.

Ein spidalskur maður verður gróður. Ein av synum Ísraels eftir gamla sáttmálanum kennir Guds náði. Og hann fekk lívið av nýggjum, gróður fyrri sína sváru sjúku.

Eisini sonur herhøvdingan fekk at kenna Guds hjálp, nú Jesus kom inn í Karpemau. Herhøvdingin hevur ivaleyrt verið av heidnum uppruna. Hann kemur til Jesus við bøn um hjálp. Hann kemur í eymýkt og virðing: »Harri eg eri ikki verdur, at tú kemur á gátt hjá mær, men sig tað bert við einum orði, so verður drongur mín frískur«.

Her siggja vit trúnnu. Trúgv er álit á Gud mitt í tilverunarskiftandi skapi. At til er ein Gud, ið vil børnum sínum tað besta bæði andaliga og tímiliga.

Komin oman av fjallinum mætti Jesus fólkinum. Ymiskir vóru tvørleikarnir. Ymisk var stóðan frá einum til annan. Men hann var har mitt í neyðini og ynskti at hjálpa. Hann hevði talað á fjallinum, men fór nú til verka í dalinum.

Eisini kirkjan má fara til verka. Sjálvt um vit ikki megna størvegis í okkum sjálvum, so kunnu vit bera land og fólk fram fyri ásjón Guds í bøn. Tað er nú ikki so lítið. Gud okkara, ið hoyrir bøn veit at svara. Og einaferð segði frelsarin: »Bíðið,

Vit prenta her prædikku, sum Jógvan Johansen, sóknarprestur helt í Oyndarfjarðar kirkju herfyri

so skal tykkum verða givið». (Matt. 7, 7).

Bønin er ein sterk megi, og hana gera vit rætt í at nýta. Eisini er tíðin komin hjá kirkjuni at vísa á manna virði. Vísa á, at tað einstaka menniskjalívið er ein dýrgripur. At tað er eitt mark fyri, hvussu lætt vit sum einstaklingar og samfelag kunnu fara um mannalív og lagnu.

Føroya fólk er í løtuni niðri í dalinum. Vit, ið prædika, mega hava dirvi at siga, at eitt samfelag – har fólk ið lifur neyð til sálar ella líkams – ikki líkur hóskandi mál av vælveru. Vælferð hevur við fólksins trivnað og livikor at gera. Tað er eitt orð, ið inniheldur rímligt mál av lívsvirði.

Hugsad verður her um tey, ið missa hús og heim vegna arbeiðsloysi ella anna bága. Skyldra alra okkara er at fara varliga til verka. Sjálvandi hava vit øll somul ábyrgd, men figgarstovnar saman við landsins myndugleikum mega finna eina skipan, so okkara fólk ikki missir hús og heim í fyra fimf túsunda tali. At vera heimleiskur, tað er ein syndarlig stóða, ikki minst fyri børni. Tá er landið farið, tá fólk ið býr á gøtum.

Øll vit, ið telvdu talvið í átútiárum, mega her kenna okkara ábyrgd. Eisini teir, ið ventu figging eftir egnari ráðgeving og rekklamu. Her mega vit tala søk teirra veiku og standa saman.

Eisini mæta vit stóru teirra sjúku, teirra gomlu og pensionista, evnaveiku og avlamnu. Vit, ið fingur førleika og sømiligt mál av skygni, vit mega vísa á, at eisini hesi hava rætt til eitt rímligt mál av vælveru. Tey hava loyvi at liva. Tey eiga sín sjálvsagda rætt og part av tí, oyggjarnar kasta av sær í úrtøku av sjógvi og landi.

Mundi tað ikki vera av hesi orsök, at Jesus hjálpti tveimum annars doygdandi? Teir áttu rættin til lívið og vælveru! Hin spidalski og sonur herhøvdingan í Kapernaum.

Niðri í dalinum er ymiskt at taka stóðu til. Men eitt svitast ikki. Tað royndist altíð monnum væl, at søkja Gud ríki og leita eftir Jesu. Hetta er vegurin til vælveru, at vit leita til Jesus. Koma at kenna, at har sonur Guds er nær, har er altíð eitt ljós á gøtuni enn tá í myrkri. Og hann er frelsarin, Jesus.

Amen!